

Τὸ Βῆμα

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ

“ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΤΡΙΔΟΣ”

ΠΑΝΤΩΝ ΠΑΤΡΙΣ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΝ

Ἰδιοκτήτης
Ρ. ΓΑΒΑΛΑΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἦτο σοφὸς ὁ εἶρων ἐκεῖνος ὁ ἐπιγραμματίσας τὰς περιπτώσεις ἐκείνας καθ' ἃς μεγάλοι ἀγῶνες, ὡς ὁ σήμερον πανευρωπαϊκὸς σχεδὸν πόλεμος, καταλήγουσιν εἰς τὰ μικρὰ ἀποτελέσματα εἰς ἃ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ καταλήξῃ ὁ τεράστιος αὐτὸς ἀγὼν εἰς θυσίας ἀνθρώπων καὶ χρημάτων, εἰς καταστροφὰς γαιῶν καὶ οἰκοδομῶν, πόλεων, φρουρῶν καὶ ἔργων τέχνης.

Ἐφ' ὅσον τὰ ἀποτελέσματα ἀντίθεντο εἰς τὸ ξίφος καὶ τὸ τηλεβόλον ἐφ' ὅσον προσεδοκῶντο ὡς συνέπειαι τοῦ πολεμικοῦ παροξυσμοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον ἠδύνατο νὰ πιστευθῇ, ὅτι ἡ νῦν πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Εὐρώπης ἄρδην θὰ κατεστρέφετο, ἀφοῦ ὁμοῦ οὐδέτερος τῶν ἀντιπάλων ἐκάμφθη ἔτι, τῶν δὲ ζητημάτων ἅτινα διαιροῦσιν τοὺς λαοὺς ἐπελήφθη κατὰ πάντα τὰ διδόμενα ἢ διπλωματία, φαίνεται ὅτι ἡ ὀξύτης τοῦ ἀγῶνος παρεῖλε, τὸ νόσημα λαμβάνει χρονίαν τροπὴν οἱ δὲ διάφοροι ἀγωνισταὶ θ' ἀναμένωσι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν ἐπιφυλακῇ τῆς διπλωματικῆς συνεννοήσεως τὰ πορίσματα ἄχρις οὐδενὸς τοῦ modus vivendi ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντως δὲν θὰ διαθρύπτῃ τοὺς λαϊκοὺς σωβιτισμοὺς, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ θίγῃ τραχέως τὰς φιλοτιμίας τῶν κυβερνῶντων κύκλων. Καὶ νῦν modus vivendi τοῦτο θὰ χαιρετίσωσιν εὐφροσύνῳ πάντες ὡς ἄγκυραν σωτηρίας, ἀπαλλάσσουσιν καὶ λαοὺς καὶ κυβερνήσεις τόσῳ φρικιαστικῶν ἀλλὰ καὶ τόσῳ ἀγόνων ἀγῶνων.

Τὰ ζητήματα τῆς κυριότητος τῶν στενῶν τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τοῦ Βοσπόρου, τῆς Τεργέστης καὶ τοῦ Αὐλῶνος, τῆς Ἀμβέρσης καὶ τοῦ Βελγίου εἶναι ζητήματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἱκανὰ νὰ παρατείνωσι τὸν ἀγῶνα ἐπ' ἄπειρον, ἀλλὰ τῶν λαῶν ἢ ἀντοχῇ εἰς τὰς ἐποχὰς ἃς σήμερον διανύομεν δὲν εἶναι ὁμοία πρὸς τὰς ἐποχὰς καθ' ἃς διεξήγοντο οἱ ἑκατονταετῆς καὶ τριακονταετῆς πόλεμοι. Κατ' ἐκείνας τὰς ἐποχὰς ἡγεμόνες καὶ κυβερνήσεις, καταρτίζοντες στρατιάς μισθοφόρων ἐπήρχοντο κατὰ τῆς ἐχθρικής χώρας, ἢν διήραζον καὶ συνειτήρουν τὰς στρατιάς των δαπάναις τοῦ ἐχθροῦ, χωρὶς ἢ ἰδίᾳ των χώρα νὰ ὑφίστατο τὰ βάρη τοῦ πολέμου, ἐνῶ τὴν σήμερον αἱ στρατιαὶ καταρτίζονται ἀπὸ τὸ κάλλιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἐκάστης χώρας, τὸ ἀφαι-

ρούμενον ἀπὸ τοὺς πλουτοπαραγωγὸς κλάδους τῆς γεωργίας, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς βιομηχανίας, ἵνα χρησιμοποιηθῇ ἐν τῷ πολέμῳ καὶ οὕτως, καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῆ, ὅτι ἡ ἐχθρική χώρα ὑφίσταται τὰ βάρη τῆς συντηρήσεως τῶν πολεμίων στρατιῶν, πᾶσαι αἱ πλουτοπαραγωγαὶ πηγαὶ τῆς ἐπιστρατευομένης χώρας μαραινόνται, ἀτροφοῦσι, φθίνουσι, κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα πλέον τὴν χρονιότητα τῶν πολέμων.

Εἰ δέ ποτε πόλεμός τις παραταθῇ πέραν ὠρισμένου τινος χρονικοῦ ὁρίου, τὸ τοιοῦτον δὲν ἀποτελεῖ καταστροφὴν διὰ τὸν ἠττηθέντα μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν νικητὴν, τὸ πτώμα οὐτινος πίπτει, κατὰ τὴν εἰκονικὴν καὶ παραστατικωτάτην ἔκφρασιν πολεμικοῦ τινος ἀρθρογράφου, ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ ἠττηθέντος.

Κατὰ πάντα τὰ διδόμενα ὅθεν δικαιούμεθα νὰ φρονῶμεν ὅτι μετ' οὐ μακροῦ χρόνου πάροδον, ἢ διπλωματία θὰ παρουσιάσῃ πρὸ τοῦ ἐκπλήκτου κόσμου τὸν μικροσκοπικὸν μῦν ὃν ἔτεκεν ἡ μέγα ὠδίνουσα μετὰ τὰς ἐξ ἑκατομμυρίων στρατιάς τῆς Εὐρώπης.

***

Ἡ ΒΕΛΓΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΣ

II

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Τὸ ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη προεῖχε κατὰ τὴν νέαν ταύτην ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς Barriere τῶν ἐτῶν 1815 καὶ 1818 τὸ ἐμνημόνευσα ἤδη. Ἐπι σαφέστερον τὸ τοιοῦτον καταφαίνεται εἰς τὰς προηγηθείσας τῆς οὐδετερότητος διαπραγματεύσεις.

Ἡ μεγάλη τότε ἐπιτυχία τῆς Γαλλίας συνίστατο εἰς τὸ ὅτι τὸ σύστημα δὲν ἀπέμεινε μονομερὲς, καὶ τὸ Βέλγιον διὰ τῆς νέας του θέσεως δὲν ἐχρησίμευε μόνον ὡς προμαχῶν κατὰ τῆς Γαλλίας ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς. Καὶ εἰς αὐτὰ ἄλλως τὰ πρωτόκολλα τῆς ἐν Λονδίνῳ συνδιασκέψεως ἐμφαντικώτατα ἐξεδηλώθη ἡ ἰδέα τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας, ὡς κύριος σκοπὸς τῆς Βελγικῆς οὐδετερότητος, ἦτις, καθ' ἅπαντας τοὺς νεωτέρους συγγραφεῖς, δὲν ἐδημιουργήθη χάριν τοῦ Βελγίου.

Ἐντεῦθεν καταφαίνεται τὸ ἀνακριθὲς τῆς νεωτέρας Βελγικῆς θεωρίας, καθ' ἣν ἡ οὐδετερότης μόνον ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις, ἐν εἰρήνῃ δὲ δύναται νὰ παραδιασθῇ. Ἡ ἰσορροπία τῶν δυνάμεων θεὸν ἀκριβῶς ἐν εἰρήνῃ νὰ διατηρηθῇ, δύναται ὁμοῦ καὶ νὰ διασαλευθῇ δι' ὠρισμένων πράξεων, ἂν αἱ πράξεις αὗται εἶναι μάλιστα ἐξ ἐκείνων, ὧν αἱ ἐπιβλαβεῖς συνέπειαι δύνανται ἐν ὄρα πολέμου νὰ ἐκδηλωθῶσιν. Οὐδεὶς λογικῶς σκεπτόμενος δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τοῦ ὅτι θ' ἀπέτελει προφανῆ τῆς οὐδετερότητος παραβίασιν ἢ ὑπὸ τοῦ Βελγίου παραχώρησις τῆς Ἀμβέρσης εἰς τὴν Ἀγγλίαν,

ἔστω καὶ ἂν ἐν πλήρει καὶ ἀπολύτῳ εἰρήνῃ ἐγίγνετο.

Τοῦτ' αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν δικαιώματος κατοχῆς ἢ τῆς ἰδρύσεως λιμένος, ὅστις ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς βάσις πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Εἶναι ἄλλως περιττὸν νὰ καταπονηθῇ τις πρὸς ἐξεύρεσιν συντελεσθεῖσων ἐν καιρῷ εἰρήνης πράξεων ἀσυμβιβάστων πρὸς τὴν διαρκῆ οὐδετερότητα, ὅταν ἡ ἱστορία μᾶς παρέχει διδακτικώτα παραδείγματα. Ὅτε ἐν ἔτει 1840 συνεζήτειτο τὸ ζήτημα τῆς μεταξὺ Γαλλίας καὶ Βελγίου τελωνιακῆς ἐνώσεως, ἡ Ἀγγλία ἀντετάχθη, χαρακτηρίσασα τὸ τοιοῦτον ὡς ἀντικείμενον τῆ Βελγικῆς οὐδετερότητι καὶ ὅτε ἐν ἔτει 1868 ἐμελετᾶτο ἡ ὑπὸ τῆς ἐταιρείας τῶν Ἀνατολικῶν σιδηροδρόμων τῆς Γαλλίας ἐξαγορὰ τῶν Βελγικῶν σιδηροδρόμων ἠρνήθη τὴν συναίνεσιν τῆς αὐτῆς αὐτῆς ἢ Βελγικῆς κυβερνήσεως, καὶ τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῆς κυβερνήσεως ἔκριναν, κατὰ τὰς σχετικὰς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεις, ὡς ἀπόρροιαν τῆς οὐδετερότητος.

III

Ὅταν ἡ λογικὴ τῆς ἱστορίας καὶ παντὸς ὕγιως κρίνοντος, παραδέχεται, ὅτι ἡ διαρκὴς οὐδετερότης ἐπιβάλλει εἰς τὸ Βέλγιον καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ὑποχρεώσεις, τότε γεννᾶται φυσικῶς τὸ ἐρώτημα, τί ποτε παθόντες οἱ νεώτεροι Βέλγοι συγγραφεῖς ἠσπᾶσθησαν θεωρίας ἀντικειμένας εἰς τὰς τῶν παλαιότερων;

Τοῦτο ἀποδοτέον ἴσως εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου τῆς ἐρμηνεύσεως. Ἄλλοτε ἐξηρηνᾶτο ἡ ἔννοια τῶν νομικῶν θεσμῶν διὰ τῆς ἱστορικῆς ἀναλύσεως, σήμερον δὲ διὰ τῆς διαλεκτικῆς. Ὅτι ὁμοῦ ἡ Βελγικὴ ἐπιστήμη ἐτρέπη, ἐξ ἐσωτερικῶν ἀκριβῶς λόγων, ἀπὸ τῆς νομικῆς τῶν ἐννοιῶν εἰς τὴν νομικὴν τῶν συμπερῶντων, κατ' ἐποχὴν καθ' ἣν ἀλλαχού τὴν ἀντίθετον ἐτρέπησαν ὁδὸν, δὲν εἶναι πιστευτόν.

Θὰ καταστῇ ὁμοῦ τελείως εὐλόγοφανής ἢ ἀποψις τῶν νεωτέρων Βέλγων, ἐάν τις ἀκολουθήσῃ τὴν ἀντίληψιν των ὡς πρὸς τὴν οὐδετερότητα. Ἡ οὐδετερότης, ὡς ἐρρήθη ἤδη, ἐκρίθη ὡς ἐμπόδιον κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν ἀνωτέρω προσπάθεισιν τοῦ κράτους τοῦ Κογκὸ καὶ μόνον τῇ σιωπηρᾷ ἀνοχῇ τῶν δυνάμεων ὁ σκόπελος ὑπερεκάμφθη. Ἐν ἄλλῃ ὁμοῦ περιστάσει ἠγαγκάσθη ἡ Βελγικὴ κυβερνήσις λόγῳ τῆς οὐδετερότητος ν' ἀποστῇ ἄκρως ἐπιθυμητοῦ σχεδίου.

Ὅτε ἐν ἔτει 1900, αἱ ταραχαὶ τῶν Boxeurs ἐν Σινικῇ ἠγαγον εἰς τὴν ἀπόφασιν κοινῆς ἐπεμβάσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἤθελε καὶ τὸ Βέλγιον νὰ μετᾶσχῃ εἰς τὴν μελετωμένην ἐπέμβασιν.

Ἡ ἀποστολὴ μέρους τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ του εἰς Ἀσίαν, ἐκρινετο φυσικῶς ὡς ἀντικειμένη εἰς τὴν οὐδετερότητα, κατήρτισεν ὁμοῦ ἐθελοντικὸν τι σῶμα. Ἐν τέλει ἀπέσχε τοῦ σχεδίου, ὡς δ' οἱ «Βελγικοὶ Πανδέκται» συμπεραίνουσι, κατὰ συμβουλήν ἐνίων ἐκ τῶν ἐγγυηθεισῶν τὴν Βελγικὴν οὐδετερότητα δυνάμεων.

Ἦδη πολλῶ πρὸ τῶν συμβάντων τούτων οἱ Βέλγοι στρατιωτικοὶ βαρέως ἔφερον τὴν οὐδετεροποίησιν τῆς πατρίδος των. Ἐν ἔτει 1843 ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Βελγικὴν στρατιωτικὴν ἐπιθεώρησιν» ἄρθρον, δι' οὗ ἐδηλοῦτο, ὅτι ἐν ὅραις εἰρήνης δύνανται νὰ κηρύσσωνται οὐδετερότητες, ἅμα τῇ πρώτῃ ὁμοῦ πολεμικῇ ἰαχῇ,

